

21. 11. 2000

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Úroky z prodlení a jejich správné zaúčtování

Ustanovení § 369 odst. 1 Obchodního zákoníku stanoví, že je-li dlužník v prodlení se splněním peněžitého závazku nebo jeho části a není smluvena sazba úroků z prodlení, je dlužník povinen platit z nezaplacené částky úroky z prodlení určené ve smlouvě, jinak o 1 % vyšší, než činí úroková sazba určená obdobně podle § 502

Ustanovení § 369 odst. 1 Obchodního zákoníku stanoví, že je-li dlužník v prodlení se splněním peněžitého závazku nebo jeho části a není smluvena sazba úroků z prodlení, je dlužník povinen platit z nezaplacené částky úroky z prodlení určené ve smlouvě, jinak o 1 % vyšší, než činí úroková sazba určená obdobně podle § 502. Zákonných důsledkem prodlení se splněním peněžitého závazku je tedy vždy úrok z prodlení. Povinnosti dlužníka platit úrok z prodlení odpovídá právo věřitele tento úrok požadovat a vymáhat. Obchodní zákoník však nestanoví oprávněným povinnost domáhat se svých nároků. Je tedy pouze věcí věřitele, zda práva nazaplacení úroků z prodlení využije či nikoliv. Věřitel tedy dle obchodního zákoníku nemá povinnost úrok z prodlení požadovat a vymáhat.

Z výše uvedeného stanoviska vyplývá i postup účtování, jak z hlediska dlužníka, tak z hlediska věřitele:

a) jestliže uplatnění úroků z prodlení je stanoveno smluvně- dlužník vyúčtuje smluvně stanovené úroky z prodlení, jež spadají do daného účetního období na vrub nákladů a zvýší svůj závazek vůči věřiteli,

- věřitel vyúčtuje smluvně stanovené úroky z prodlení, jež spadají do daného účetního období ve prospěch výnosů a zvýší svoji pohledávku vůči dlužníkovi;

b) pokud uplatnění úroků z prodlení není smluvně podloženo- dlužník může úroky z prodlení zaúčtovat v daném účetním období na vrub nákladů a zvýšit svůj závazek vůči věřiteli pouze tehdy, když věřitel uplatní své právo písemnou formou, - věřitel musí úroky z prodlení zaúčtovat v daném účetním období ve prospěch svých výnosů a zvýšit svoji pohledávku vůči dlužníkovi pokud své právo uplatní písemnou formou.

V případech, kdy věřitel ustoupí od původně uplatněných úroků z prodlení, může vyúčtovat dobropis, t.j. snížení výnosů a pohledávky za dlužníkem, v daném účetním období pouze za předpokladu, že poskytl svému dlužníkovi v tomto účetním období písemný podklad o snížení či zrušení svého nároku. Dlužník musí v tomtéž účetním období, kterého se týká oprava nároků věřitele, snížit o příslušnou částku své náklady a závazek vůči věřiteli. Tento postup se uplatní jak u úroků z prodlení stanovených smluvně, tak u úroků z prodlení podle § 369 odst. 1 Obchodního zákoníku, a to vždy v souladu s tímto zákonem. Postup v účetnictví, pokud jde o smluvní pokuty, musí odpovídat příslušným ustanovením Obchodního zákoníku. Analogicky se pro smluvní pokuty uplatní výše uvedený postup k úrokům z prodlení. Podle zákona č. [586/1992](#) Sb., o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů, jsou úroky z prodlení a smluvní pokuty uznaným výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Ve zdaňovacím období roku 1993, na základě platného znění zákona o daních z příjmů, vstupují úroky z prodlení a smluvní pokuty do základu daně, a to jak u dlužníka, tak i věřitele, v období, kdy je o nich účtováno na příslušných účtech v účtové třídě 5-Náklady a v účtové třídě 6-Výnosy.

Další články:

- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Aktuální judikatura k holdingovým strukturám](#)
- [Exkluzivita má svou cenu. NSS se vyjádřil k nájemnému mezi spojenými osobami](#)
- [Daňové změny a novinky 2026: Nová pravidla pro zaměstnanecké opce a benefity i změny v DPH u nemovitostí](#)
- [Společníci by neměli fakturovat své společnosti](#)
- [Do 5 milionů EUR bez prospektu cenných papírů - novela ZPKT!](#)